Lisa
KINNITATUD
SA Eesti Teadusagentuuri juhatuse 17.06.2024
käskkirjaga nr 1.1-4/24/136

Kultuuri- ja loomevaldkondades loovuurimuse toetamise taotluste hindamise juhend

1 Reguleerimisala

1.1 Käesoleva hindamisjuhendiga kehtestatakse kultuuriministri 13.06.2024 määruse nr 14 „Kultuuri- ja loomevaldkondades loovuurimuse toetamise tingimused ja kord“ alusel esitatavate taotluste hindamise kriteeriumid ning hindamise ja paremusjärjestuse moodustamise põhimõtted.

1.2 Käesolevas juhendis reguleerimata küsimustes on Sihtasutusel Eesti Teadusagentuur (edaspidi *teadusagentuur*) õigus langetada kaalutletud otsuseid, kaasates vajadusel eksperte.

2 Taotluse tehniline kontroll

2.1 Taotluse tehnilise kontrolli viib läbi teadusagentuur.

2.2 Tehnilise kontrolli käigus hinnatakse taotluse, taotleja, partnerite ja täitjate vastavust nõuetele.

2.3 Tehnilise kontrolli käigus ei hinnata taotlust sisuliselt.

2.4 Kui taotluses esinevad vormilised ebatäpsused, mida on võimalik ilma taotlust sisuliselt muutmata kõrvaldada, määrab teadusagentuur taotlejale selleks kuni kümne tööpäeva pikkuse tähtaja.

2.5 Teadusagentuur lükkab taotluse seda läbi vaatamata tagasi, kui:

2.5.1 taotlus, taotleja, partner, vastutav või põhitäitja ei vasta nõuetele ja mittevastavust ei ole võimalik punktis 2.4 nimetatud korras kõrvaldada;

2.5.2 taotleja ei kõrvaldanud mittevastavust teadusagentuuri määratud tähtajaks või

2.5.3 taotleja tegi taotluses muudatusi, mis ei olnud suunatud teadusagentuuri nimetatud vormilise ebatäpsuse kõrvaldamisele.

3 Taotluse hindamine

3.1 Toetuse taotluste hindamine toimub Eesti Teadusinfosüsteemis (edaspidi *ETIS*).

3.2 Kõiki taotlusi hinnatakse samade hindamiskriteeriumide alusel ning tuginedes samadele menetlusreeglitele, tagades kõikide taotluste võrdse kohtlemise.

3.3 Taotluste hinnangute koostamisel ja lõpliku paremusjärjestuse moodustamisel arvestatakse kogu asjakohast teavet ja võrreldakse taotlusi pingerea kontekstis.

3.4 Taotluste hindamise protseduur on järgmine:

3.4.1 Menetlus hindamiskomisjonis

3.4.1.1 Hindamiskomisjoni moodustab teadusagentuur.

3.4.1.2 Hindamiskomisjoni koosseisu kuulub kolm Kultuuriministeeriumi esindajat, teadusagentuuri esindaja ja vastavalt laekunud taotluste hindamise vajadusele vähemalt kolm valdkondlikku eksperti.

3.4.1.3 Hindamiskomisjon hindab kriteeriume 1 „Projekti teoreetiline ja metoodiline põhjendatus“, 2 „Projekti teostatavus“ ja 3 „Projekti olulisus, pakilisus ja panus valdkonna arengusse“.

3.4.1.4 Hindamiskomisjon annab hindamiskomisjoni koosoleku käigus hinnangu kõigile taotlustele kõigis kolmes hindamiskriteeriumis.

3.4.1.5 Hindamiskomisjon kinnitab hindamiskomisjoni koosolekul igale taotlusele esialgse koondhinnangu ning moodustab taotluste esialgse paremusjärjestuse.

3.4.1.6 Esialgne koondhinnang edastatakse taotlejatele ETISe kaudu.

3.4.2 Taotlejal ja vastutaval täitjal on õigus esitada kirjalikult ühisarvamus ja vastuväited hindamiskomisjoni hinnangute kohta teadusagentuuri määratud tähtajaks (ärakuulamine).

3.4.3 Ärakuulamise käigus ei hinnata üle ekspertide teaduslikku hinnangut. Kui ärakuulamisel tuvastatakse menetlusreeglite rikkumine või faktiviga, mis mõjutab taotluse võimalust rahuldatud saada, siis suunatakse taotlus vajadusel uuesti hindamiskomisjoni.

3.4.4 Pärast ärakuulamist kinnitab hindamiskomisjon igale taotlusele lõpphinnangu.

4 Hindamiskriteeriumid ja hindamisskaala

4.1 Taotluste hindamisel tuleb lähtuda järgmistest hindamiskriteeriumidest ning hindeid tuleb põhjendada. Hindamisel tuleb juhinduda alakriteeriumidest. Igas hindamiskriteeriumis antud hinnangus võib ära märkida ka teised tähelepanekud.

Kriteerium	Alakriteeriumid	Hinne
1. Projekti teoreetiline ja metoodiline põhjendatus (40%)	1. kriteeriumis hinnatakse loovuurimuse projekti vastavust loovuurimuse definitsioonile, projekti teaduslikku põhjendatust, valitud meetodite sobivust uurimusküsimus(te)le vastamiseks ning loov- ja teaduslike komponentide tasakaalu. 1.1 Kas projekt vastab loovuurimuse definitsioonile?[1] 1.2 Kas projektil on selgelt sõnastatud uurimisküsimus(ed)? 1.3 Kuivõrd selgelt ja arusaadavalt on sõnastatud loovuurimuse teoreetilised lähtekohad (sh teooria, kontseptsioon, mudel vms)? 1.4 Kuivõrd selgelt ja arusaadavalt on sõnastatud loovuurimuslikud uurimismeetodid? 1.5 Kuivõrd hästi on mõtestatud loovtöö ja teaduslike komponentide seos?	1 kuni 5
2. Projekti teostatavus (30%)	2. kriteeriumis hinnatakse loovuurimuse projekti tegevuskava ja eelarvet, meeskonna kvalifikatsiooni ning rollide jagunemist projektis, projekti potentsiaalsete riskide analüüsi ning nende maandamise meetmeid. 2.1 Kuivõrd läbimõeldud ja põhjendatud on projekti tegevuskava? 2.2 Kuivõrd läbimõeldud ja põhjendatud on projekti eelarve (sh kas eelarve on vastavuses tegevuskavaga)? 2.3 Projektimeeskonna kvalifikatsioon ning rollide jagunemine projektis. 2.4 Kuivõrd põhjalikult on analüüsitud projekti elluviimisel potentsiaalselt tekkivaid riske (nii teaduslikke kui ka projekti meeskonnaga seotud riske) ning nende maandamise meetmeid?	1 kuni 5
3. Projekti olulisus, pakilisus ja panus valdkonna arengusse (30%)	3. kriteeriumis hinnatakse loovuurimuse projekti olulisust, pakilisust ning oodatavate tulemuste mõju ja potentsiaalset panust uurimisvaldkondade, ühiskonna ja majanduse arengusse. 3.1 Kuivõrd panustab loovuurimuse projekt sellega seotud valdkondade arengusse?	1 kuni 5

[1] Vastavalt Kultuuriministri määruse „Kultuuri- ja loomevaldkondades loovuurimuse toetamise tingimused ja kord“ § 2 punktis 2 toodud definitsioonile.

	3.2 Kui olulist teemat, meetodit, tehnilist lahendust vm loovuurimuse projekt adresseerib (nt kuivõrd oluline on teema ühiskondlikult? kas uuritakse seni väheuuritud materjale või teemat?)? 3.3 Kuivõrd pakiline on taotluses esitatud loovuurimuse uurimisküsimusega tegelemine (nt kas uurimuse aines on hävimisohus või on uurimus muul viisil ajakriitiline?)? 3.4 Kuivõrd hästi on läbi mõeldud projekti tulemuste teadlaskonnale ja avalikkusele tutvustamise plaan?	

4.2 Hindamisskaalad ja hinnete punktisumma kujunemine

4.2.1 Hindeid antakse astmega 0,5.

4.2.2 Kriteeriumide hindamisel kasutatakse üheksaastmelist eristavat hindamisskaalat:

- Suurepärane (5);
- Väga hea-suurepärane (4,5);
- Väga hea (4);
- Hea-väga hea (3,5);
- Hea (3);
- Rahuldav-hea (2,5);
- Rahuldav (2);
- Mitterahuldav-rahuldav (1,5);
- Mitterahuldav (1).

4.3 Hinnete tõlgendus:

- Mitterahuldav (1) – taotluses on hindamiskriteeriumide mitmeid aspekte käsitletud ebapiisavalt ja/või selles on arvukalt nõrkusi. Projekti ei ole teaduslikult ega metodoloogiliselt põhjendatud ning ei ole sellisel kujul teostatav.
- Rahuldav (2) – taotluses on hindamiskriteeriumide enamik aspekte käsitletud väga üldiselt ning selles esineb märkimisväärseid nõrkusi. Taotluse parandamiseks oleks vaja olulisi muudatusi ja täpsustusi. Projekt ei ole teaduslikult ega metodoloogiliselt piisavalt põhjendatud, projekti tegevuskava ei ole veenev.
- Hea (3) – taotluses on hindamiskriteeriumide enamik olulisi aspekte käsitletud hästi, ent esineb mitmeid puudusi. Mitmed olulised aspektid vajanuks põhjalikumat ja selgemat käsitlemist. Korralik, ent mitmete küsitavustega uurimisprojekt.
- Väga hea (4) – taotluses on hindamiskriteeriumide enamik olulisi aspekte käsitletud väga hästi ning võib esineda vaid üksikuid puudusi või küsitavusi. Soovitatavad oleksid vähesed muudatused. Hästi põhjendatud ja teostatav projekt, mis on valdkondlikult oluline.
- Suurepärane (5) – taotlus on silmapaistvalt hästi koostatud ning vastab hindamiskriteeriumide kõikidele alakriteeriumidele parimal võimalikul moel. Erakordselt tugev projekt kõigis selle aspektides. Suurepärane hinne on erakordne ning vajab sellisena eraldi põhjendamist.

5 Paremusjärjestuse moodustamise alused

5.1 Hindamiskomisjon kinnitab lõpphinnangute alusel taotluste paremusjärjestuse.

5.2 Punktide kogusumma saamiseks summeeritakse hindamiskriteeriumi koefitsiendiga korrutatud hindamiskriteeriumide hinded. 1. hindamiskriteeriumi hinne korrutatakse koefitsiendiga 0,4 ning 2. ja 3. hindamiskriteeriumi hinne koefitsiendiga 0,3. Punktide kogusumma võib olla kuni 5 punkti, punktid ümardatakse ühe komakohani.

5.3 Taotluseid, mis saavad hindamise käigus alakriteeriumide 1.1 ja/või 1.2 vastuseks „ei“, lõplikku paremusjärjestusse ei seata ja need jäetakse rahuldamata.

5.4 Võrdse punktide kogusummaga taotlused seatakse paremusjärjestusse, kasutades järgmisi kriteeriume:
  5.4.1 taotlused seatakse paremusjärjestusse vastavalt hindamiskriteeriumide hinnetele, lähtudes järgmisest hindamiskriteeriumide järjekorrast: 1, 2, 3;
  5.4.2 taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 5.4.1 kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse eelistades taotlusi, mille valdkonnaga seotud taotlusi on paremusjärjestuses eespool olevate taotluste hulgas vähem;
  5.4.3 taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 5.4.2 kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse, eelistades taotlusi, milles taotluses nimetatud vastutav täitja on paremusjärjestuses eespool olevate taotluste vastutavate täitjate seas vähem esindatud soo esindaja;
  5.4.4 kui taotlused jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 5.4.3 kirjeldatud tegevust, seatakse need paremusjärjestusse loosimise teel teadusagentuuri kehtestatud korras.

6 Taotluste rahuldamine

6.1 Hindamiskomisjon teeb teadusagentuuri juhatusele ettepaneku:
  6.1.1 rahuldada taotlus ja eraldada toetus;
  6.1.2 rahuldada taotlus kõrvaltingimuse täitmisel;
  6.1.3 rahuldada taotlus osaliselt;
  6.1.4 rahuldada taotlus tingimuslikult;
  6.1.5 taotlust mitte rahuldada.

6.2 Taotluse osalise rahuldamise ettepaneku võib teha, kui taotluse täielik rahuldamine ei ole võimalik taotlusvooru eelarve mahu tõttu või kui see ei ole põhjendatud, arvestades taotletud toetuse summat, projekti tegevusi ja nendega saavutatavaid tulemusi. Osalise rahuldamise ettepanek sisaldab ettepanekut taotletud toetuse vähendamiseks või projektis kavandatud toetatavate tegevuste muutmiseks. Taotluse võib osaliselt rahuldada tingimusel, et taotleja on sellega nõus. Taotleja võib nõustuda taotluse osalise rahuldamisega tingimusel, et taotluses toodud eesmärk on taotluse osalise rahuldamise korral saavutatav.

6.3 Taotluse rahuldamise ettepaneku võib teha haldusmenetluse seaduse § 53 tähenduses kõrvaltingimusega, kui on tõenäoline, et lõpliku otsuse tegemiseks vajalik eeldus saabub või täidetakse hiljemalt kõrvaltingimuses märgitud tähtaja jooksul ja kõrvaltingimuse seadmine on mõistlik ning taotleja on andnud nõusoleku komisjoni poolt esitatud tingimuste täitmiseks. Kõrvaltingimuse nõuetekohasel saabumisel või täitmisel lisatakse sellekohane teave taotluse rahuldamise otsuse juurde.

6.4 Taotluse tingimusliku rahuldamise ettepanek tehakse juhul, kui hindamiskomisjon on seadnud taotlejale tingimusi projekti tegevuste osas ning taotleja on andnud nõusoleku projekti elluviimiseks ja hindamiskomisjoni poolt esitatud tingimuste täitmiseks.

6.5 Rahastamisettepaneku tegemisel lähtub hindamiskomisjon taotluse asukohast paremusjärjestuses, ühtegi taotlust vahele jätmata.

6.6 Hindamiskomisjon võtab otsused vastu konsensuslikult. Kui konsensust ei saavutata, võetakse otsus vastu hääletamisel osalenute lihthäälteenamusega. Hindamiskomisjoni koosolekul vastu võetud otsused protokollitakse.

7 Teaduseetika hindamine

7.1 Teaduseetika hindamisele saadetakse ainult rahastamisettepaneku saanud taotlused.

7.2 Teaduseetika kriteeriumi hindamine lähtub taotluses esitatud teaduseetika kontrollküsimustiku vastustest. Kui taotleja on märkinud kõigile teaduseetika küsimustele vastuseks „ei“ ning hindamise käigus ei teki teaduseetika osas muid küsimusi, saab taotlus automaatselt hindeks „sobiv“.

7.3 Kui taotleja on märkinud taotluses mõnele teaduseetika küsimustele vastuseks „jah“ või on teaduseetika kohta tekkinud hindamise käigus küsimusi, suunatakse taotlus hindamiseks teadusagentuuri määratud teaduseetika eksperdile.

7.4 Ekspert võib oma hinnangus anda soovitusi teaduseetikaga seotud tegevuste paremaks korraldamiseks. Ekspert võib teha teadusagentuurile ettepaneku tingimuse seadmiseks, et teaduseetilisi riske paremini maandada.

7.5 Tingimuste seadmisel on toetuse saaja kohustatud tingimused teadusagentuuri seatud tähtajaks täitma.

7.6 Ekspert lähtub hindamisel järgmistest hindamiskriteeriumidest, põhjendades antud hindeid . Põhjenduses tuleb juhinduda alakriteeriumidest. Hinnangus võib ära märkida ka teised tähelepanekud.

Hindamiskriteerium	Alakriteeriumid	Hindeskaala
Teaduseetika, sh uurimisprojekti elluviimisega kaasnevad võimalikud eetilised riskid. *Seda kriteeriumi hindab ainult teaduseetika ja andmehalduse komisjon*	1. Kas taotluses on piisavalt, täpselt ja asjakohaselt hinnatud võimalikke teaduseetilisi riske, mis teadustöö käigus avalduda võivad? 2. Kas taotluses on piisavalt, täpselt ja asjakohaselt kirjeldatud meetmeid ja tegevusi, millega eetilisi riske maandatakse? 3. Kas taotluses on piisavalt, täpselt ja asjakohaselt käsitletud teadustööle kohalduvaid eetilisi ja õiguslikke nõudeid (nt andmekaitse või eetikakomitee kooskõlastusega seotud nõuded) ning nende täitmist projekti jooksul?	Sobiv (1), sobiv tingimusega (2)

7.7 Mitteeristavate hinnete tõlgendus:

- Sobiv – hinnang sobiv antakse taotlusele, milles on hindamiskriteeriumite kohaselt piisavalt, täpselt ja asjakohaselt teaduseetikaga seotud küsimusi käsitletud. Projekti tegevuste paremaks korraldamiseks võib anda soovitusi või teha ettepanekuid.
- Sobiv tingimusega – esineb olulisi puudusi seoses teaduseetikaga. Tagamaks projekti kooskõla teaduseetika nõuetega, seatakse projektile tingimused, mida vastutav täitja ja asutus on kohustatud täitma.